TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2021/678

2021 m. balandžio 23 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1350, kuriuo Lietuvos Respublikai pagal Reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo ([1]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) atsižvelgdama į Lietuvos 2020 m. rugpjūčio 7 d. prašymą, 2020 m. rugsėjo 25 d. Taryba kaip paskolą, kuri neviršija 602 310 000 EUR ir kurios ilgiausias vidutinis grąžinimo terminas – 15 metų, suteikė Lietuvai finansinę paramą, kad papildytų jos nacionalines pastangas mažinti COVID-19 protrūkio poveikį ir reaguoti į to protrūkio socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims;

(2) Lietuva paskolą turėjo panaudoti Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1350 ([2]) 3 straipsnyje nurodytoms sutrumpinto darbo laiko sistemoms ir panašioms priemonėms finansuoti;

(3) COVID-19 protrūkis tebėra imobilizavęs didelę Lietuvos darbo jėgos dalį. Dėl to Lietuvoje staiga smarkiai padidėjo viešosios išlaidos, susijusios su Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1350 3 straipsnio a ir b punktuose nurodytomis priemonėmis;

(4) COVID-19 protrūkis ir išskirtinės priemonės, kurias 2020 ir 2021 m. Lietuva įgyvendino siekdama suvaldyti tą protrūkį ir jo socialinį, ekonominį bei su sveikata susijusį poveikį, turėjo ir vis dar turi didžiulį poveikį viešiesiems finansams. Pagal Komisijos 2020 m. rudens prognozę buvo numatyta, kad iki 2020 m. pabaigos Lietuvos valdžios sektoriaus deficitas ir skola sudarys atitinkamai 8,4 % ir 47,2 % bendrojo vidaus produkto (BVP). Prognozuojama, kad 2021 m. Lietuvos valdžios sektoriaus deficitas ir skola sudarys atitinkamai 6,0 % ir 50,7 % BVP. Remiantis Komisijos 2021 m. tarpine žiemos prognoze numatoma, kad 2021 m. Lietuvos BVP padidės 2,2 %;

(5) 2021 m. kovo 11 d. Lietuva paprašė papildomos 354 950 000 EUR Sąjungos finansinės paramos, kad galėtų toliau papildyti 2020 ir 2021 m. nacionalines pastangas mažinti COVID-19 protrūkio poveikį ir reaguoti į to protrūkio socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims. Visų pirma tai susiję su 6–8 konstatuojamosiose dalyse nurodytomis priemonėmis;

(6) 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatyme Nr. XII-2470 su 2020 m. pakeitimais ([3]), kaip nurodyta Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1350 3 straipsnio a punkte, Lietuva, kaip paramą karantino ar ekstremaliosios situacijos laikotarpiu, nustatė subsidijų darbdaviams sistemą, pagal kurią siekiama padengti apskaičiuotą darbo užmokestį kiekvienam samdomam darbuotojui, neturėjusiam darbo. Iki 2021 m. sausio 1 d. darbdavys galėjo pasirinkti

([1]) OL L 159, 2020 5 20, p. 1.

([2]) 2020 m. rugsėjo 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1350, kuriuo Lietuvos Respublikai pagal Reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (OL L 314, 2020 9 29, p. 35).

([3]) 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su pakeitimais, padarytais 2020 m. kovo 17 d. Įstatymu Nr. XIII-2822, 2020 m. balandžio 7 d. Įstatymu Nr. XIII-2846, 2020 m. birželio 4 d. Įstatymu Nr. XIII-3005 ir 2020 m. gruodžio 23 d. Įstatymu Nr. XIV-131, 41 straipsnio 2–1 dalis.

subsidiją, kuri padengtų 70 % atlyginimo, bet ne daugiau kaip 1,5 minimaliojo darbo užmokesčio, arba 90 % atlyginimo (100 %, jei darbuotojui yra 60 ir daugiau metų), bet ne daugiau kaip vieną minimalųjį darbo užmokestį. Nuo 2021 m. sausio 1 d. darbdavys gali gauti subsidijas, kurios padengtų 100 % atlyginimo, bet ne daugiau kaip 1,5 minimaliojo darbo užmokesčio. Sistemoje dalyvavę darbdaviai turi išlaikyti ne mažiau kaip 50 % savo darbuotojų ne trumpiau kaip tris mėnesius po to, kai baigiasi subsidija darbo užmokesčiui;

(7) pagal 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymą Nr. XII-2470 su 2020 m. pakeitimais, kaip nurodyta Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1350 3 straipsnio a punkte, subsidijos taip pat mokėtos už darbuotojus, kuriems nedarbo laikotarpis buvo nutrauktas ([4]), iki šešių mėnesių po jų sugrįžimo į darbą. Priklausomai nuo darbdavio vykdomos ekonominės veiklos, taikoma vienos arba dviejų minimalių darbo užmokesčių riba, ir pirmąjį ir antrąjį mėnesį po sugrįžimo į darbą mokamų subsidijų suma galėtų siekti 100 % darbuotojo atlyginimo, trečiąjį ir ketvirtąjį – 50 %, o penktąjį ir šeštąjį – 30 %. Tos subsidijos gali būti laikomos priemone, panašia į sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2020/672, nes jomis siekta remti darbuotojų pajamas ir padėti išlaikyti esamus darbo santykius;

(8) kaip nurodyta Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1350 3 straipsnio b punkte, valdžios institucijos taip pat pradėjo skirti išmokas savarankiškai dirbantiems asmenims, įskaitant individualią žemės ūkio veiklą vykdančius asmenis, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra ne mažesnis negu keturi ekonominio dydžio vienetai. Ši priemonė iš dalies pakeista 2020 m. ([5]) 2020 m. ta išmoka sudarė 257 EUR ir buvo mokama karantino ir ekstremaliosios situacijos laikotarpiu ir dar du po to ėjusius mėnesius. 2021 m. išmoka sudaro 260 EUR ir yra mokama karantino ir ekstremaliosios situacijos laikotarpiu ir dar vieną mėnesį po to. Išmokos savarankiškai dirbantiems asmenims gali būti laikomos priemone, panašia į sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2020/672, nes jomis siekiama apsaugoti savarankiškai dirbančius asmenis ar panašių kategorijų darbuotojus nuo pajamų sumažėjimo ar praradimo;

(9) Lietuva atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas finansinės paramos prašymo sąlygas. Lietuva pateikė Komisijai tinkamų įrodymų, kad faktinės ir numatomos viešosios išlaidos nuo 2020 m. vasario 1 d. padidėjo 1 101 607 198 EUR dėl nacionalinių priemonių, kurių imtasi siekiant sumažinti socialinį ir ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį. Tai staigus ir smarkus padidėjimas, nes jis susijęs su esamų nacionalinių priemonių, tiesiogiai susijusių su sutrumpinto darbo laiko tvarkos schemomis ir panašiomis priemonėmis, taikomomis didelei įmonių ir darbo jėgos daliai Lietuvoje, pratęsimu. Sąjungos lėšomis Lietuva finansavo 144 347 198 EUR išaugusių išlaidų;

(10) Komisija pagal Reglamento (ES) 2020/672 6 straipsnį pasikonsultavo su Lietuva ir patikrino, ar staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos viešosios išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis, nurodytomis 2021 m. kovo 11 d. Lietuvos prašyme;

(11) todėl finansinė parama turėtų būti suteikta siekiant padėti Lietuvai mažinti didelio ekonomikos sukrėtimo, kurį sukėlė COVID-19 protrūkis, socialinį ir ekonominį poveikį. Sprendimus dėl paramos dalių ir dalinių išmokų terminų, dydžio ir išmokėjimo Komisija turėtų priimti glaudžiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis institucijomis;

(12) į šį sprendimą Lietuva ir Komisija turėtų atsižvelgti paskolos susitarime, nurodytame Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje;

(13) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio procedūrų, kurios gali būti pradėtos dėl vidaus rinkos veikimo iškraipymo, ypač pagal Sutarties 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal Sutarties 108 straipsnį;

([4]) 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su pakeitimais, padarytais 2020 m. gegužės 7 d. Įstatymu Nr. XIII-2882 ir 2020 m. birželio 4 d. Įstatymu Nr. XIII-3005, 41 straipsnio 2–4 dalis.

([5]) 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su pakeitimais, padarytais 2020 m. kovo 17 d. Įstatymu Nr. XIII-2822, 2020 m. balandžio 7 d. Įstatymu Nr. XIII-2846, 2020 m. balandžio 30 d. Įstatymu Nr. XIII-2877 ir 2020 m. gruodžio 3 d. Įstatymu Nr. XIV-35, 5–1 straipsnis.

(14) Lietuva turėtų reguliariai informuoti Komisiją apie planuojamų viešųjų išlaidų įvykdymą, kad Komisija galėtų įvertinti, kokiu mastu Lietuva įvykdė tas išlaidas;

(15) sprendimas suteikti finansinę paramą priimtas atsižvelgiant į esamus ir numatomus Lietuvos poreikius, taip pat į kitų valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2020/672 jau pateiktus ar numatomus pateikti finansinės paramos prašymus, taikant vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1350 iš dalies keičiamas taip:

1. 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

   a) 1 dalis pakeičiama taip:

      „1. Sąjunga suteikia Lietuvai paskolą, kuri neviršija 957 260 000 EUR. Ilgiausias vidutinis paskolos grąžinimo terminas – 15 metų.“;

   b) 4 dalis pakeičiama taip:

      „4. Pirma dalis išmokama įsigaliojus Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje numatytam paskolos susitarimui. Visos kitos dalys išmokamos atsižvelgiant į to paskolos susitarimo sąlygas arba atitinkamais atvejais įsigaliojus jo priedui arba iš dalies pakeistam paskolos susitarimui.“;

2. 3 straipsnis pakeičiamas taip:

   „*3 straipsnis*

   Lietuva gali finansuoti šias priemones:

   a) subsidijas darbo užmokesčiui nedarbo laikotarpiu, kaip numatyta 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su 2020 m. pakeitimais 41 straipsnyje;

   b) subsidijas darbo užmokesčiui po nedarbo laikotarpio, kaip numatyta 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su 2020 m. pakeitimais 41 straipsnyje;

   c) išmokas savarankiškai dirbantiems asmenims, kaip numatyta 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su 2020 m. pakeitimais 5–1 straipsnyje;

   d) išmokas individualią žemės ūkio veiklą vykdantiems asmenims, kaip numatyta 2016 m. birželio 21 d. Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 su 2020 m. pakeitimais 5–2 straipsnyje.“;

3. 4 straipsnis pakeičiamas taip:

   „*4 straipsnis*

   1. Lietuva ne vėliau kaip 2021 m. kovo 30 d., o po to – kas šešis mėnesius informuoja Komisiją apie numatytų viešųjų išlaidų įvykdymą, kol tos numatytos viešosios išlaidos bus visiškai įvykdytos.

   2. Jei 3 straipsnyje nurodytos priemonės grindžiamos numatytomis viešosiomis išlaidomis ir joms taikomas įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1350, Lietuva per šešis mėnesius nuo to iš dalies keičiančio įgyvendinimo sprendimo priėmimo datos, o po to – kas šešis mėnesius informuoja Komisiją apie numatytų viešųjų išlaidų įvykdymą, kol tos numatytos viešosios išlaidos bus visiškai įvykdytos.“

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lietuvos Respublikai.

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo adresatui apie jį dieną.

3 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2021 m. balandžio 23 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
A. P. ZACARIAS